

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturvårdsenheten
Jennie Niesel
0501-605332

BESLUT
2007-10-22

Diarienummer
511-51489-2007

Sida
1(8)

Beslut om bildande av naturreservatet Östra och Västra Fågelön i Götene kommun

Innehåll

Beslut om bildande m.m.
Syfte
Beslut om föreskrifter
Beskrivning av naturreservatet
Planeringsbakgrund
Ärendets handläggning
Skälen för beslut
Upplysningar
Ersättningstalan
Kungörelse
Hur man överklagar

Bilagor

Bilaga 1. Beslutskarta
Bilaga 2. Översiktskarta
Bilaga 3. Skötselplan med bilagor
Bilaga 4. Besvärshänvisning O4:1
Bilaga 5. Sändlista

Administrativa uppgifter

Namn:	Naturreservatet Östra och Västra Fågelön
RegDOS ID	2000576
Län:	Västra Götalands län
Kommun:	Götene
Ungefärlig mittpunkt	135464 – 649506
Fastigheter och ägare:	Västerplana 21:4, Götene kommun och Blombergs Villastads Vattenförsörjningsanläggning
Nyttjanderättsinnehavare:	Saknas
Areal (ha):	11,7 varav vatten 10,8
Förvaltare:	Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Natura 2000-beteckning:	SE0540107 Fågelöarna
Naturgeografisk region:	Vänerslätterna
Objektskategori:	Kust och skärgård
IUCN-kategori:	Strikt naturreservat

Beslut om bildande m.m.

Länsstyrelsen förklarar det område som avgränsats på kartan i bilaga 1 som naturreservat. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808).

Naturreservatets gränser ska märkas ut i terrängen.

Namnet ska vara Naturreservatet Östra och Västra Fågelön.

Länsstyrelsen fastställer skötselplanen i bilaga 3. Beslutet är fattat med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Länsstyrelsen har tidigare beslutat om följande områdesskydd som berör det nu bildade naturreservatet:

- Länsstyrelsens beslut om Naturminne enligt 6 § lagen om naturminnesmärkens fredande den 26 juni 1923, dnr 518-262-1922

Länsstyrelsen beslutar att detta områdesskydd upphävs när nu aktuellt beslut vunnit laga kraft.

Syfte

Syftet med naturreservatet är att:

- bibehålla öppna fågelskär med en rik sjöfågelfauna med tärn- och måskolonier.
- bevara följande inom området förekommande naturtyper som ingår i EU:s nätverk av Natura 2000-områden, i gynnsamt tillstånd: Oligo-mesotrofa sjöar med strandpryl, braxengräs eller annuell vegetation på exponerade stränder (3130), samt Pionjärvegetation på silikatrika bergytor (8230).

Syftet ska tryggas genom att:

- restaurera skären genom att ta bort träd och buskar.
- vid behov underhållsröja skären på igenväxningsvegetation.
- belägga naturreservatet med tillträdesförbud under fåglarnas häckningssäsong.

Beslut om föreskrifter

Länsstyrelsen beslutar att följande föreskrifter ska gälla i naturreservatet. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken.

A. Föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden (7 kap 5 § miljöbalken)

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfällan.
2. utföra fyllning eller tippning, spränga, schakta, borra, gräva eller bedriva täkt av något slag.
3. inplantera djur- och växtarter.
4. uppföra byggnad eller därmed jämförbar anläggning.
5. uppföra mast, torn, vindkraftverk, antenn eller liknande anläggning.
6. jaga fågel.

Föreskrifter enligt A ovan gäller inte i följande fall:

- När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför åtgärder som behövs för naturreservatets vård och skötsel.

B. Föreskrifter om skyldighet att tåla visst intrång (7 kap 6 § miljöbalken)

Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas.

1. Märka ut naturreservatet och området med tillträdesförbud i terrängen.
2. Sätta upp informationstavlor.
3. Avverka/genomföra röjningar av buskar och träd på skären i den mån markägaren inte, efter samråd med förvaltaren, själv utför dessa åtgärder.
4. Genomföra undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

I den till detta beslut hörande skötselplanen (bilaga 3) framgår i detalj var anordningar ska utföras och åtgärder vidtas.

C. Ordningsföreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet (7 kap 30 §)

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. färdas eller uppehålla sig inom de områden som angivits på bifogad karta under tiden 1 april – 31 juli (fågelskydd).

2. ta bort eller elda befintlig död ved.
3. förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning.
4. anbringa tavla, skylt, inskrift, affisch eller därmed jämförbar anordning.

Föreskrifter enligt C 1 och C 4 ovan gäller inte när förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför åtgärder som behövs för naturreservatets vård och skötsel.

Beskrivning av naturreservatet

Naturvärden

Östra och Västra Fågelön är beläget ca 300 m ut i Vänern väster om Kinnekulle, en dryg km norr om Blombergs hamn. Reservatet består i huvudsak av två flacka skär med omgivande vatten, men rymmer ytterligare några mindre skär. Det östra skäret är något högre än det västra. Båda skären sticker dock som högst upp någon meter över vattenytan vid lågvatten.

Bergrunden utgörs av en mycket söndervittrad gnejs, som ingår i det bälte av sydvästsvenska gnejser som sträcker sig från norra Skåne upp till norra Värmland. Vittringen har i terrängsvackor på vissa ställen givit upphov till bildandet av vattensamlingar och sumpiga partier. Stränderna är överlag bergiga, med undantag för en liten grusstrand på östra skäret som vätter mot sundet mellan skären.

Reservatets naturvärden ligger framförallt i de bägge flacka skären med en mosaik av bergklackar, partier med vittringsgrus och ytor med rikare vegetation, som utgör häckningsplats för olika arter vitfågel, däribland skrattnås, fiskmås och fisktärna. Då stränderna utmed hela Kinnevikens i stort sett saknar andra skär lämpliga för fågelhäckning (kala skär som sticker upp tillräckligt ovan vattenytan) är dessa båda skär synnerligen värdefulla. Skären skyddades som naturminne 1923 just för sitt rika fågelliv.

Friluftsliv

Skären är små, saknar badstränder och bebos redan tidigt på våren av sjöfågel. Reservatet utgör därför inte något lämpligt område för det rörliga friluftslivet.

Markanvändning

Uppgifter om tidigare markanvändning saknas. På häradskartan från 1877-82 markeras de båda skären som öppna. På denna kallas de, åtminstone den västra av dem, "Måkeberget" vilket skulle kunna översättas till Måsberget.

Kulturhistoriska bevarandevärden

Skären saknar kända fornlämningar.

Bebyggelse och anläggningar

Saknas.

En mer utförlig beskrivning av området lämnas i skötselplanen.

Planeringsbakgrund

Riksintressen

Hela reservatet omfattas av geografiska bestämmelser (4 kap 2 § miljöbalken) och ligger inom riksintresse för naturvård, Kinnekulle NRO14055 samt friluftsliv, Kinnekulle FR05.

Kommunal översiktsplan

Götene kommunen skriver i sin översiktsplan beslutad 2005-09-26 att reservatet inrättades för att skydda länets första skrattnåskoloni. Vidare står det att eftersom skrattnåsen numera är en vanligt förekommande fågelart, kommer reservatet sannolikt snart att upphävas. Länsstyrelsens bedömning är att naturreservatsbildningen inte innebär någon motsättning i förhållande till kommunens översiktsplan.

Internationell betydelse

Naturreservatet Östra och Västra Fågelön ingår i det europeiska nätverket Natura 2000.

Befintliga områdesskydd

Större delen av reservatet omfattas av strandskyddsbestämmelser, vilka inbegriper 300 m på båda sidor om strandlinjen. Hela reservatet är också utpekad Natura 2000-område. Detta innebär att det, utöver det som gäller enligt miljöbalken och annan miljölagstiftning, krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i området. Tillstånd krävs dock inte för verksamheter eller åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området (7 kap 28 a § miljöbalken).

Ärendets handläggning

Östra och Västra Fågelön blev på grund av sitt rika fågelliv förklarat som naturminne redan 1923. Regeringen fattade beslut om att föreslå området till Natura 2000-nätverket i januari 1997. Då en skötselplan för naturreservatet saknas och tillträdesförbud behöver införas under häckningsperioden för fågellivets skull, så väljer Länsstyrelsen att samtidigt revidera reservatsbeslutet.

Götene kommun och Blombergs Villastads Vattenförsörjningsanläggning har, som berörda mark- och sakägare, förelagts enligt 24 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m m att yttra sig över förslag till beslut med föreskrifter och skötselplan.

Blombergs båtförening, Friluftsförbundet lokalavdelning Kinnekulle, Götene-Kinnekulle naturskyddsförening, Lidköpings fågelklubb, Skaraborgs naturskyddsförening, Svenska kryssarklubben Vänerkretsen, Östra Vänerns båtförbund och Thomas Landgren har fått förslaget för kännedom och eventuell yttrande.

Yttranden har inkommit från Götene kommun, Blombergs Villastads Vattenförsörjningsanläggning, Lidköpings fågelklubb och från Thomas Landgren.

Götene kommun och Blombergs Villastads Vattenförsörjningsanläggning har inget att erinra mot Länsstyrelsens förslag. Lidköpings fågelklubb och Thomas Landgren tillstyrker bildandet av reservatet. Thomas Landgren har lämnat synpunkter på skötselplanen.

Mindre justeringar av redaktionell karaktär har gjorts i skötselplanen utifrån synpunkterna.

Beträffande inskränkningarna i den pågående markanvändningen bedömer Länsstyrelsen att dessa är marginella och därför inte bör ersättas.

Skälen för Länsstyrelsens beslut

De bågiga flacka skären med en mosaik av bergklackar, partier med vittringsgrus och ytor med rikare vegetation utgör en viktig häckningsplats för olika arter vitfågel, däribland skrattmå, fiskmå och fisktärna. Då stränderna utmed hela Kinnevikens i stort sett saknar andra skär lämpliga för fågelhäckning (kala skär som sticker upp tillräckligt ovan vattenytan) är dessa båda skär synnerligen värdefulla. Jakt på fågel inom reservatet utgör en störning av fågellivet och är därför inte förenligt med syftet att bibehålla en rik sjöfågelfauna med tärn- och måskolonier.

Miljömål

Naturreservatet utgör ett led i arbetet med att uppnå det av riksdagen antagna miljömålet skydd för kust och skärgårdsområden enligt Hav i balans samt levande kust och skärgård, delmål 10.1. Även hejdad förlust av biologisk mångfald enligt Ett rikt växt och djurliv, delmål 13.1, är relevant.

Intresseprövning

Länsstyrelsen bedömer att områdets värden bäst ges ett långsiktigt skydd genom skyddet som naturreservat. Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att begränsa skador på mark samt växt- och djurliv. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § MB finner Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Hushållningsbestämmelser

Naturreservatet är förenligt med hushållningsbestämmelserna för mark- och vattenområden enligt 3 och 4 kap. MB och med den för området gällande översiktsplanen.

Upplysningar

Dispens från föreskrifterna m.m.

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen medge dispens från föreskrifterna för naturreservatet. Dispens får dock inte lämnas för åtgärder som strider mot syftet med reservatet. Om det finns synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslutet om naturreservatet (7 kap 7 § miljöbalken).

Annan lagstiftning gäller som vanligt

Vid sidan av föreskrifterna för naturreservatet gäller annan lagstiftning som vanligt. Lagar och föreskrifter som bedöms vara av särskild betydelse för att syftet med naturreservatet ska uppnås är t.ex. följande:

- För att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i Natura 2000-området krävs tillstånd. Undantag är verksamheter eller åtgärder som direkt hänger samman med, eller är nödvändig för, skötseln och förvaltningen av det särskilda bevarandeområdet. Länsstyrelsen får lämna tillstånd endast om vissa villkor är uppfyllda. (7 kap 28a, 28b och 29 §§ miljöbalken).
- Regler om fridlysning av växter och djur i miljöbalken och artskyddsförordningen.

Förvaltare och förvaltningsuppgifter

- Förvaltare är Länsstyrelsen i Västra Götalands län. Förvaltningen ska ske i samverkan med markägarna.
- Naturreservatet märks ut genom förvaltarens försorg enligt anvisningar av Naturvårdsverket.
- Förvaltningen bedrivs enligt den skötselplan som fastställts av Länsstyrelsen. Skötselplanen ska ligga till grund för naturreservatets skötsel och ska vid behov revideras.

Ersättningstalan

Om överenskommelse om ersättning inte kan träffas, måste sakägare som vill göra anspråk på ersättning eller inlösen väcka talan i Miljödomstolen som får avgöra ersättningsfrågan. Sådan talan måste enligt 31 kap 13 § miljöbalken lämnas in till Miljödomstolen inom ett år efter att detta beslut vunnit laga kraft, i annat fall förlorar sakägaren rätten till ersättning.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling och i Nya Lidköpings-Tidningen, Skaraborgs läns tidning Skara Tidningar, Skaraborgsbygden samt Göteborgsposten.

Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörandet i författningssamlingen och gäller omedelbart även om de överklagas.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bifogat formulär O4:1.

I detta ärende har länsöverdirektör Göran Bengtsson beslutat. Biolog Jennie Niesel har varit föredragande. I handläggningen har också deltagit naturvårdsdirektör Sven Swedberg och sakansvarig Tord Wennerblom, antikvarie Lisa Ragnarsson, arkitekt Mehdi Vaziri och länsjurist Conny Claesson.

Göran Bengtsson

Jennie Niesel